

tilnice. Lani se je platine porabile v ta namen 82.000 unč, dočim se je pred desetimi leti še jako malo te kovine porabilo. Zatorej se je pa cena platini podvojila. Poleg tega se jako veliko platine porabi v kemični industriji in za zobno-tehnične namene in sicer v prvo svrhu 80.000, v drugo pa blizu 60.000 unč. Največ platine se dobi v Rusiji, kacic 4000 kilogramov na leto, nadalje jo dobivajo tudi v Združenih državah in v Mehiki.

Shod avstrijskih rudarskih delavcev je dne 6. t. m. v Mostu na Češkem. Posvetoval se bode o raznih jako važnih organizacijskih vprašanjih.

Razstava motorjev. S prvim dnem avgusta se je otvorila v Opavi razstava motorjev za malo obrt. Razstavljeni so parni, plinovi, petrolejski in električni motorji. Poslednji so združeni z električno lučjo, tako da se ž njimi lahko dela po noči. Ker so motorni stroji postali velikega pomena za malo obrt in je brez njih pri mnogih obrtih že konkurenca nemo-goča, je ta razstava jako zanimiva.

Izvoz drazih kovin iz Mehike. Kacega pomena je srebrno vprašanje za Mehiko, razvidi se iz tega, koliko se je drazih kovin lani izvozilo iz te države. Izvozilo se je srebrnega denarja za 26.587.376 mehikanskih dolarjev, srebrnih rud za 10.478.264, srebra v kosih za 6.559.671, srebra, ki ima žveplo v sebi, za 1.458.095, svinca, v katerem je srebro, za 1.457.878, srebra z zlatom pomešanega za 1.294.087, zlata v kosih za 751.408, bakra, v katerem je srebro, za 317.243, kovanega mehikanskega zlata za 175.524, tujih srebrnih denarjev za 97.885, tujih zlatih denarjev za 33.684, zlatih rudnin za 31.218, srebrnih odpadkov za 3900 mehikanskih dolarjev.

Srebro na Kitajskem. V pokrajini Tayenshan na Kitajskem so zasledili velike srebrne rudnike.

Kmetijstvo.

Nekateri sovražniki sadnega drevja.

Surovost in nespamet človeka poškoduje mnogo dreves, morda več nego škodljive živali. Ni ga kraja, kjer bi kak hudobnež ne bil poškodoval kacega drevesa. Take škodljivce bi morali, ako jih zalotijo, hudo kaznovati, kakor so jih v prejšnjih časih. V današnjem času se vse preveč prizanesljivo postopa proti škodljivcem dreves, naj že drevesa poškodujejo z nožem ali kako drugo pripravo. V srednjem veku so roke odsekali takemu hudobnežu. Kaj tacega se dandanes seveda ne priporoča, ali je vendar dovolj ostrejših kaznij.

Če pridejo pasočje se krave, konji ovce ali pa koze blizu dreves, jim objedo iz radovednosti ali pa iz sladkosnednosti vse mladike, ali pa celo obgrizejo in z drgnjenjem omajijo lubje. Tam se nekoliko s tem odpomore, da se okrog drevesa zabije nekoliko kolov, da živali ne morejo blizu dreves. Če prihaja na pašo le drobnica, se lahko pomaga s tem, da se drevesa obda s trnjem. Najbolje je, če se trnje z žico priveže okrog drevesa.

Izmej divjačine je najškodljivejši zajec, kateri drevesa objeda sicer največ zaradi lakote, ne pa iz prevzetnosti. V zimah z debelim snegom zajci ogledajo lubje drevesom in objedo mladike požlahtnenih dreves. Če se

morajo posamična drevesa varovati, naj se meter ali pa še več visoko ovijejo s slamo, bičevjem ali protjem. Pomladi se pa mora vendar to vse kmalu odvzeti od drevja, da se ne pomehkuži.

Poleg tega je pa še več družih sredstev, ki varujejo drevje zajcem. Tako se drevesa lahko namažejo s slaninsko kožo, ribjo mastjo ali pa s smrdečini olji, apnom, krvjo. Če se rabijo ta sredstva, namažejo naj se le tisti deli, katere more doseči zajec. Sicer se ne more tajiti, da taka sredstva pomagajo, ali žal da ne za dolgo časa. Ko se opero in zgine smrad, je pa treba drevesa z nova namažati, če ne zajci v malo nočeh pokončajo sadno drevje.

Jako škodljivo je pa mlado sadno drevje mazati s kotranom ali petrolejem. Ti dve sredstvi sežgeta lub in naredita več škode, nego bi je napravil zajec. Zatorej vsakega svarimo pred rabo taci sredstev. Drevesnice se pa pred zajci najboljše zavarujejo, če se zgrade z žicno ograjo.

Sploh pa moramo reči, da ga ni sredstva, o katerem bi mogli reči, da gotovo in ob enem tudi trajno varuje pred zajci ter bi tudi ne bilo predrago. Zavijati drevesa je zamudno posebno za kmetovalca, ki ima mnogo dela. Zaradi tega je v interesu sadjarstva, da se prepreči preveliko pomnoženje zajcev. To je treba storiti z umnim lovskim zakonom. Ker se baš za Kranjsko misli v kratkem skleniti lovski zakon, zato priporočamo našim državnim poslancem, da naj imajo pred vsem pred očmi interese kmetovalcev in sadjarjev, potem še le interese lovcev. Lovu se na Kranjskem izimši nekatere kraje ne more pripisovati nobena narodno-gospodarska važnost. Kranjsko se v teh ozirih ne more primerjati z drugimi planinskimi deželami.

Jednako škodljiv, kakor zajec je pa divji kunec. K sreči divjih kuncev ni v naših krajih.

Škodljivi so pa sadnemu drevju tudi jeleni in srne. Po leti radi jeleni in srnjaki ob drevesa drgnejo s svojimi rogovili in oddrgnejo ves lub. Po zimi pa tudi objedajo lub. Drevje se proti njim zavaruje s koli in trnjem. Lovci radi trdijo, da srne sadnemu drevju niso nevarne in to se je trdilo tudi v petíciji kranjskega društva za varstvo lova do deželnega zbora kranjskega v zadevi novega lovskega zakona. Prirodnoznanci in mej drugimi celo Brehm, ki je bil sam lovec, pa priznavajo, da srna napravlja škodo pri sadnem pa tudi pri gozdnem drevju. Če se take škode tako malokrat napovedo, prihaja pač od tod, ker se večkrat ne ve, kaka žival je napravila škodo in je to zlasti po leti težko spričevati, ko se najemnik lova rad sklicuje na domačo živino, naj se ta še tako skrbno varuje.

(Dalje sledi.)

Kmetijske raznoterosti.

Letina na Ogerskem. Po statističnih podatkih ogerskega kmetijskega ministerstva se je letos na Ogerskem pridelalo 33.706.577 meterskih centov pšenice, 9.348.818 meterskih centov rži, 11.252.178 meterskih centov ječmena in

ga je bivši učenec strokovne šole, kipar Andrej Rovšek v Moravčah), stojalo za sveče in bogat okvir za križev pot za cerkev na Brdu (oboje zvršil isti kipar) ter narisal izpovednico za romarsko cerkev na Brezji. Konečno je zrisal več načrtov za pouk v strokovnem risanju in različne detajle za praktiški pouk.

C. kr. strokovni učitelj J. Vesel je načrtal narisek in izdelal detajle za bogato pisno mizo v narezni tehniki, naredil načrte za nagroben križ, vrata pri kapelični ograji in obhajilno ograjo od kovaškega železa.

Delovodja E. Cigoj je načrtal hišna vrata za graščino tukajšnjega velikega trgovca Ferd. Souvana, zrisal skice in detajle za okvire, za pisno mizo, za omaro z vdelano blagajnico, za umivalno stojalo z uro in za zofo, načrtal popolno opravo jedilne sobe z obojem za tukajšnjega tiskarnarja O. Bamberga, zrisal več stropov za novo stavbo in različne intarzije za učno porabo.

Delovodja J. Stirn je izdelal razne zavesne nosilce, pisno mizo s pozlačenimi nareznimi okraski po načrtu risarskega učitelja J. Vesela in zrisal mnogo detajlov za strugarski pouk.

Šolo je letos dovršilo šest mizarjev, jeden strugar in trije rezbarji. Vspeh šole je pa bil občno dovoljen. Le 18 % učencev ni doseglo učnega smotra, 6 % jih je ostalo neizprašanih in 76 % jih je bilo sposobnih za višji tečaj. Poučevalo je z ravnateljem vred 10 učnih močij nastopne predmete:

1. Veronauk. 2. Nemški jezik. 3. Slovenski jezik.
 4. Aritmetika in računajoča geometrija. 5. Mehanika in elementarno strojeslovje. 6. Tehnologija lesa. 7. Obrtno knjigovodstvo. 8. Poslovni sestavki. 9. Arhitektonsko oblikoslovje. 10. Elementarno prosto risanje. 11. Geometriško risanje. 12. Projektarno risanje in nauk o sencah. 13. Prosto risanje po modelih. 14. Strokovno risanje. 15. Modeliranje. 16. Tehniška dovrševalna dela. 17. Kaligrafija. 18. Praktiški pouk.
- (Konec sledi.)

Obrtnijske raznoterosti.

Rujavo barvilo za lase se dobi, če se z špiritom izvleče barvilo iz zelene orehove robčevine. Posebno stalno pa ni to črnilo, kajti na zraku se hitro premeni.

Čiščenje klobukov. Če hočeš iz klobuka spraviti tolste in potne madeže, vzemi 5 žlic salmijakovca, 5 žlic močnega špirta in poldrugo žlico kuhinjske soli. Vse to skupaj zmešaj in v to tekočino pomakaj volneno cunjco ter ž njo drgni klobuk. Naposled klobuk še odrgni s platneno otiračo.

Kit za steklo, porcelan, kamen, kost in les. Raztopi 1 1/2 dela zrezanega nevulkanizovanega kavčuka v 10 delih kloroforma in prideni 3 1/2 dela mastiksa. To zmes pusti več dnij stati, ne da bi jo kaj ogrel, samo včasih jo dobro pretresi, da se vse naposled lepo raztopi in spoji. Ta kit je brezbarven. — Dober kit dobiš tudi, če zmešaš 4 dele alabastrovega mavca in 1 del fino zmletega arabskega gumija z mrzlo nasičeno boraksovo raztopljino v gosto kašo. Ta kit je v dveh dneh trd kakor marmor.

Nekateri sovražniki sadnega drevja.

(Dalje.)

Jednako škodo kakor zajci delajo sadjarju poljske miši, poljske podgane in krtice, samo da delajo škodo največ pod zemljo in jo torej manj vidimo. Zaradi tega so te živali za sadjarje tembolj nevarne. Teh živalij se je težko braniti, kajti težko jih je dobiti v luknjah iz katerih prihajajo glodat drevesne korenine. Loviti jih je jako težko; jedino sredstvo, ki se rabi z vspehom je strup, ki se dene v obliki fosfornih kroglic v luknje, ki se potem zadelajo. Več vrst mišij, podgan in krtic je, ki glodajo drevesa pri koreninah. Tudi pridno uničujejo peške po gredah v drevesnicah. Proti tem se pa zavarujemo, ako peške, predno je sejemo, zgnetemo v živem apnu, potem pa v presejanem lesenem pepelu, da dobé podobo kroglic. To peškam ne škoduje, živali jih pa vendar ne jedo.

Med živali, o katerih se prav ne ve, če so za sadjarja koristne ali škodljive, je pa šteti krta. Krt pobira črve, polže in s tem mnogo koristi. V drevesnicah je pa vendar jako neovoljen gost, ker vse razrije in vsled tega mnogo rastlinic pokonča. V drevesnicah ga torej ni trpeti, škodljiv pa ni v sadovnjakih.

Sploh pa lahko rečemo, da sadno drevje mej sesalci nima še toliko sovražnikov, kakor mej manjšimi živalmi, mej žuželkami in drugimi mrčesi. Posebno pa mej tiči nimajo drevesa neposrednih škodljivcev. Posredno so sadjarstvu škodljive tiste tice, katere pokončavajo manjše koristne tice, posebno večje vjede. Zatorej pa mora preganjati sadjar po možnosti take vjede.

Mej najhujše sovražnike dreves je šteti majskega kebra, kateri kot keber in kot ličinka ali črv jednako škoduje sadnemu drevju. Te škode pa nam menda ni treba natančneje opisovati, ker jo gotovo pozna vsak sadjar in kmetovalec. Jedino pravo in zanesljivo sredstvo proti kebrum je, da se pokončavajo tedaj, kadar letajo. Kakor znano, je treba v severnih deželah štiri v južnih pa tri leta, da se razvije iz jajčica keber. V tem času pa ličinka izpodjeda korenine raznim rastlinam. Ti kebrji letajo v maju in se pri nas prikažejo vsako četrto leto v večjih množinah in tedaj je pravi čas, da se pokončavajo. Kadar sede otrpneni na drevji, se otresejo, pobero, deno v jame in poteptajo ali pa poparijo z vročo vodo in vržejo na kompostni kup. Tako dobimo iz kebrov še dober gnoj. Vzeti se mora kebrum vsaka priložnost, da bi svoja jajčica spravili v zemljo, to je pa le mogoče, če jih pokončamo poprej, predno polagajo svoja jajčica. Da se pa kaj doseže, je potrebno, da vsi kmetovalci in sadjarji napovedo vojsko kebru.

Kakor kebre je pa potrebno tudi pokončavati njih ličinke ali črve, ki žive po leti blizu pri vrhu zemlje.

Pri kopanju in povsod, kjer se dobe morajo se pokončati. To je lahko. Navadno še sami poginejo, kakor hitro pridejo na zrak in svetlobo. Mnogo jih pobero podgane, škorci, srake in nekateri drugi tiči.

Nekateri priporočajo, da je dobro, da se v drevesnicah, ali sploh kjer jih je domnevati, posadi nekaj taci rastlin, o katerih je znano, da jih posebno radi napadajo črvi, kakor salato in rudeče jagode. Take rastline se pa smejo saditi še le, ko nehajo letati kebrji, ker sicer bi le kebrjom postregli, ker bi baš v bližini taci rastlin polagali jajčica. Kebrji polagajo jajčica v take kraje, v katerih najprej črvi dobe jesti.

Če take rastline, katere smo posadili, da nanje privabimo črvov, začno po leti zeleneti, tedaj jih hitro izkopljemo in hitro pokončamo črve, ki jih najdemo pri koreninah. Najtežje je črve preganjati v suhih poletjih in po zimi, ker tedaj gredo jako globoko v zemljo. Rastline, katerih se lotijo črvi, so uničene, ker jih izpodjedajo ob takem času, ko imajo največ soka. Če v drevesnici opazimo, da začne listje veneti in rumeneti, moramo takoj poiskati vzrok in škodljive živali odstraniti, potem pa moramo dobro prilivati, da drevesca ohranimo. Za vse slučaje je pa najbolje, če se kebrji tako pridno nabirajo, da ne bode več dosti črvov. K temu morajo priganjati oblastva, županstva, otroke pa po šolah poučevati učitelji. Le s skupnim delovanjem se da kaj doseči. Upati je tudi temveč uspeha, ker tukaj gre za skupno korist sadjarjevo in kmetovalčevo in si torej oba tako podasta roki v zatiranji tega škodljivca. Če bode vsak storil svojo dolžnost, ne bomo več slišali toliko pritožb, da je tukaj ali tam črv uničil vse poljske pridelke, da vsled tega vlada silno pomanjkanje in glad. (Dalje sledi.)

Kmetijske raznoterosti.

Kako je žrebeta podkovati? Že mladega žrebeta moraš na to vaditi. Prijemaj ga včasi za nogo in drgni po njej. Potem mu jo začni semtertja privzdigovati. S prvega le malo, potem pa vedno bolj, da tako dosežeš pravo visokost. Tudi večkratno snaženje kopit pripomore, da se da potem žrebe raje podkovati. Pri podkovanju se noga ne sme previsoko vzdigovati in tudi ne vleči na zunaj, ker s tem se živali jemlje ravnotežje in se naravnost sili, da se skuša s silo odtegniti podkovanju. Tudi se predolgo ne sme noga kvišku držati, ker sicer žival postane nepotrpežljiva in nemirna. Včasih moraš nogo doli postaviti, ali pa menjaj delo sedaj na jedni, sedaj na drugi nogi. Če se pri prvem podkovanju prav in previdno ne dela, se lahko prigodi, da se konj potem nikdar ne da brez sile podkovati.

Poučni in zabavni del.

Občni zbor družbe sv. Cirila in Metoda.

(Dalje in konec.)

Po sv. maši se je začelo zborovanje, na prostornem vrtu župana Mahorčiča. Za predsedniško mizo bila je postavljena podoba presvetlega cesarja.

Skupščinarje je pozdravil s presrčnimi besedami g. predsednik Tomo Zupan. Izrazil je svojo radost, da so došli iz vseh krajev Slovenskega in da je zlasti ženstvo tako mnogoštevilno zastopano. Družba stoji na trdni podlagi sv. vere, ki je prvi faktor pri vzgoji mladine. Goji pa tudi domoljubje in se trudi vzgajati mladino na jedino pravi podlagi maternega jezika. Družba se pa lahko ponaša z dinastiškimi čustvi, kar pričajo raznovrstni spisi, katere je izdala družba. Z veseljem mora danes družba zreti na svoje delovanje in on upa, da bode skupščina s tem delovanjem popolnoma zadovoljna. Predstavivši vladnega komisarja je predsednik otvoril zborovanje.

Isterski odličnjak bivši državni poslanec dr. Vitežič je družbo pozdravil v imenu Družbe sv. Cirila in Metoda za Istro. Rekel je, da je njih dežela majhna, moči pa slabe, sovražnikov pa imajo veliko. Zatorej se zatekajo k Slovencem, da jih podpirajo v domoljubnih njih težnjah.

Družbeni tajnik g. J. Žlogar je burno pozdravljen poročal o društvenem delovanju. Število podružnic se je v minolem letu pomnožilo s 105 na 123. Družba šteje sedaj 12.000 članov. Posebno veselo je, da se tako hitro množe ženske podružnice. Predlanskim jih je bilo le pet, lani jih je bilo pa že 22. Družba namerava v kratkem osnovati slovensko šolo in otroški vrtec v Velikovci na Koroškem. Vlada je družbi pokazala svojo naklonjenost s tem, da je priznala njeni šoli v Trstu pravico javnosti. Število družbenikov se vedno množi in pri raznih dogodkih se ljudje spominjajo družbe. Deželni zbor kranjski in mestni zbor ljubljanski podpirata družbo z znatnimi doneski. Slovenci smo se iz lastnih močij popeli na sedanje častno mesto in tudi v bodoče zaupajmo v lastne moči in vsem bodi jedina dobra volja podpirati našo družbo. Viharno odobravanje je pričalo, da je tajnik zborovalcem govoril iz srca.

Potem se je gospod predsednik Tomo Zupan z ginjačimi besedami spominjal umrlih članov družbe in zborovalci so v znamenje sožalja vstali s svojih sedežev.

Gospod župnik Grča je naglašal plodonosno delovanje družbinega vodstva in predlagal, da se poročilo vzame na znanje in družbenemu vodstvu izreče zahvalo.

Gospod Ivan Hribar je zadovoljen s tem poročilom, pa to se mu zdi, da ni prav, ker se vladi izreka priznanje. Vladi niso na srci težnje slovenske in jih le ovira, torej je on zato, da se dotični odstavek iz poročila izpusti.

Gospod tajnik pojasni, da se v poročilu naglašja naklonjenost vlade le v posamnem slučaju, ne pa sploh.

Gospod dr. Pretner je predlagal, da se poročilo vzame na znanje s pristavkom, da se skupščina ne strinja z onim pristavkom.

Blagajnik gospod dr. Vošnjak je poročal o družbenem računu. Dohodkov je družba imela 15.962 gld. 80 kr; stroškov pa 13.258 gld. 9 kr. Največje stroške je družba imela za svoje zavode v Trstu, namreč 6249 gld. 47 kr. Premoženja ima družba 14.697 gld. 6 kr. naloženega pri raznih slovenskih denarnih zavodih. Dosedaj je družba

Rusija in Francija. — Ruskemu brodovju, ki je za stalno namenjeno v sredozemsko morje, ponudila je baje francoska vlada za pristanišče otok Korsiko. Če je ta vest istinita, bo v slučajih vojne mej Italijo in Francijo rusko brodovje lahko velika podpora Franciji.

Francija, Nemčija, Rusija in Italija. — Ko je lansko leto povodom velikih telovadskih slavnostij v Naneyju na Francoskem se mudil po naročilu ruskega carja tudi veliki knez Konstantin, se je temu predsednik republikanski Carnot umaknil, le da ne bi iz morebitnega njihovega sestanka Nemci Bog gi se ga vedi kaj sklepali. Pa tudi že s samim posetom ruskega kneza bilo je Nemcem zadosti. Kričali so in iskali prilike, da se maščujejo. Letos napravili so na francoski meji vojaške manevre in povabili k njim kot gosta tudi kraljeviča italijanskega. S tem hoteli so klubovati Francozom. Francozi so pa na to klubovanje odgovorili s tem, da so na svojih borzah kurz italijanskim rentam izdatno znižali in tako proizročili Italijanom veliko škodo. Nemški veliki borzijanci so to katastrofo že prej slutili in so vse italijanske rente že prej prodali. Vsled tega čina vlada mej Italijani ne le največje ogorčenje zoper Francoze, ampak tudi zoper Nemce. — Ob ednem Francoski listi kot odgovor na velike vojaške manevre v Alzaciji prinašajo iz Peterburga oficijozno poročilo, da pride dne 13. oktobra v Toulon rusko brodovje vrniti poset v Kronstadt.

Obrtnija.

Krojaško-obrtno učilišče v Ljubljani.

Letošnje poletje minuli sta dve leti, odkar je krojaški mojster g. M. Kunc iz lastnih sredstev otvoril to prvo zasebno strokovno šolo na Slovenskem. Namen šole je pouk o prikrojevanji moških in ženskih oblačil po najnovejših teorijah in s tem prospelo in napredek tega najštevilnejšega stroka mej vsemi rokodelstvi. Doslej vršilo se je prikrovanje oblačil z malimi izjemami le po nezanesljivih poskušnjah s pomočjo očesne mere ali pa s podlago kakega vzorca, ki je predstavljal srednjo obliko človeškega života, in le s trudapolnimi preskušnjami na životu omogočili so spretni prikrojevalci priložnost in lepo vnanjost različnih oblačil. Ker pa ni bilo moči priučiti se teorije, katero so na podlagi praktičnih izvrškov osnovali strokovnjaki, pričeti je moral sleherni brez prave podlage in brez uporabe skušenj in vže doglatih temeljev svojih prednikov. V Avstriji se doslej to šolstvo še ni posebno razvilo, dokaz temu, da je izvzemši pouka v zadruzi dunajskih krojačev Kunčevo učilišče v Ljubljani prvi zavod, na katerem se poučujeta obe stroki prikrojevanja, popolnoma po učnem načrtu svetovno znane akademije v Draždanah na Nemškem, kamor so mogli dohajati doslej vsi tisti, ki so želeli višje strokovne izomike. Uspeh te šole je vzlic temu, da nje lastnik ni delal tacihi reklam, kakoršne so v navadi pri podobnih mnogo neznatnejših šolah, jako ugoden in to dokazuje, da je bilo učilišče potrebno in da ogromni trud, kojega je imel g. Kunc s sestavo učnih knjig in risalnih predlog, ni bil zaman. Izšolalo se je doslej 51 učencev; mej temi 28 moških in 23 ženskih, ki so dosegli večinoma vsi prav dobre zmožnosti. Spričeval izdalo se je 41 v slo-

venskem, 10 pa v nemškem jeziku. Učenci došli so večinoma iz Kranjske, nekaj pa tudi s Štajerskega, Koroškega in Primorja. Deželni odbor je ovažuje važnost tega učilišča za l. 1893 dovolil 7 učencem in 3 učenkam ustanove po 30 oziroma 20 gld. za olajšanje obiska šole. Čeravno pa je lastnik te šole glede na domače razmere naših večinoma nepremožnih krojačev in šivilj učno nagrado veliko nižje nastavil, nego jo imajo druga učilišča na Dnnaji, vendar obisk te šole še marsikomu ni mogoč, kar priča obilo število onih, ki se iz učnih knjig sami vadijo v prikrojevanji. Mnogoštevilna zahvalna pisma pa dokazujejo, da je po Kunčevih knjigah tudi samopouk mogoč za iste, ki imajo potrebno šolsko izomiko.

Glede bodočnosti namerava g. M. Kunc popolniti svoje učilišče z vpeljavo posebnih tečajev za pouk o prikrojevanji perila, in z razširjenimi praktičnimi tečaji, ki se želijo posebno za žensko stroko.

Če bodo naši merodajni faktorji obrnili nekoliko svoje pozornosti temu učnemu zavodu ni dvoma, da postane sčasoma ne le prvo marveč tudi najširje osnovano krojaško obrtno učilišče v Avstriji,

G. M. Kunc čigar ime slovi na Nemškem kot strokovnega pisatelja bolje še, nego v domovini in ki je v zvezi z najboljšimi učilišči v inozemstvu, in njegova priznana strokovna zmožnost dajeti poroštvo za najlepši uspeh te šole na Slovenskem!

Obrtnijske raznoterosti.

Nepremočljivo črnilo za čevlje. Primešaj 60 delov žganih kostij v 43 delov siropa in dobro zmešaj, potem prideni 13 delov jesiha in vedno mešajoč prideni 12 delov zelene galice. To pusti stati sedem dnij. Na to prideni 9 delov kavčukovega olja in to črnilo spravi v zaprtih pušicah.

Čiščenje parketnih tal. Umazana parketna tla se brez skrbi z vodo in milom dobro umijejo in s cunjjo obrišejo. Potem se pa navoščijo in drgnejo tako dolgo s krtačo, da se svetijo. Dobro voščilo za tla napraviš, če vzameš pet litrov vode, 1 funt pepelike in $\frac{3}{4}$ funta čebelnega voska. To se pet ur neprestano kuha in potem se še precej gorko s čopičem po tleh. Lahko se temu voščilu pridene kaka rudninska barva.

Če so parketi narejeni iz raznih lesov, se seveda barva ne sme pridevati.

Katran odstraniš najložje in z najmanjšo škodo iz kakega blaga, ako je namažeš z jajčnim rumenjakom, s čimer se katran razstopi. Naposled se pa še vse izplakne v mlačni vodi.

Kako rokavice raztegneš? Namoči malo bel robec in vanje zavij rokavice. Čez nekaj ur vzemi ven rokavice in nadevajoč jih na roke se bodeš prepričal, da je usnje bolj raztegljivo postalo. Robec pa ne sme biti premoker, da ne škoduje barvi usnja.

Kmetijstvo.

Škodljivci sadnega drevja.

(Dalje.)

Bramor ali krtavica napravlja mnogo škode po drevesnicah. Kakor krt rije majhne hode po gredah. Naseli

se navadno v rahlih gredah in napravi mnogo škode s tem, da spodjeda koreninice mladih rastlin. Samica naredi nekaj centimetrov široko gnezdo z gladkimi stenami in vanj zleže kacic 200 jajčic. Gnezdo je malo pod površino zemlje in vanj pelje več zavitih hodnikov s površja zemlje in je po njih tako gnezdo lahko najti.

Bramorje preganjajo s tem, da iščejo njih gnezda, jajčica previdno pobere in jih pokončajo. Kje je gnezdo se ve po ovenelih spodjedenih rastlinah. Posamične bramorje pa viamo, če v luknjo vlijemo vode, kateri smo primešali malo petroleja. Bramorji pridejo potem iz zemlje. To delo se da najhitreje opravljati zjutraj zgodaj in se mora jako tiho ravnati, ker se sicer živali skrijejo v globokejša svoja zakotja. Tudi s kotranom namočena cunjka, katero zakopljemo v gredo, prežene bramorja. Bramorja tudi vjameš v cvetlične lonce, ako jih zakoplješ v zemljo zamašivši odtočno luknjo tako, da je vrhnji rob 4 centimetre pod zemeljskim površjem. Četrtna lonca se napolni z vodo, v katero padajo bramorji in potonejo.

Tudi strigalice so škodljive, ker objedajo sadje, ako se prikažejo v večjem številu. Posebno rade objedajo grozdje, marelice in breskve, ali najdejo se pa tudi na jabelkah in hruškah. Strigalice dela škodo po noči; po dnevi se pa skrije v kak temen, hladen in vlažen kraj. Če položiš kje blizu tacega kraja, kjer strigalice delajo škodo povsesna sena ali slame, bodo se hitro vanjo naselile strigalice v velikem številu, katere lahko pokončaš, ako otreseš povsesno v vrelo vodo. Potem povsesna zopet lahko deneš na drevesa.

Kaj neprijeten gost so v vrtih tudi mravlje, ki ližejo sladek sok od sadja. Njih škoda je pa zaradi tega še večja, ker varujejo drevesne uši, od katerih sladkih izvržkov se žive. Mravlje jo tudi hitro potegnejo z dreves, s katerih smo obrali drevesne uši. Za preganjanje mravelj se je priporočalo že množino sredstev. Dobro je, če se okrog debela priveže goba v katere luknje si nasul zm'etega sladkorja. V tako gobo se zbere mnogo mravelj, katere potem s tem pokončaš, da gobo vtakneš v vrelo vodo. To lahko večkrat ponavljaš. Če so mravljišča v bližini, polijejo se z vrelo vodo.

Škodljivcem sadnemu drevju prištevati so tudi ose in sršeni. Posebno radi napadajo zrelo grozdje, marelice, breskve in hruške in včasih vse pojedjo, da sama koža ostane. Nekoliko te živali pokončaš s tem, če na drevje obešaš majhne stekleničice s sladkorno vodo, v katero se splazijo sladkosnedke in več ne najdejo izhoda in poginejo. Najbolje je pa pokončavati gnezda, pri čemur je pa treba previdno postopati, ker ose in sršeni hudo pikajo. Gnezda je najbolje pokončavati po noči, ko so vse ose ali sršeni zbrani. Če so ose ali sršeni v zemlji ali otlem drevesu, se pokončajo, če se prižge žveplenka (žvepleni trak) in dene v izhodno luknjo, katera se potem hitro zadela.

Marelicam in boljšim hruškam je jako škodljiva rudečenožna drevesna stenica. Ta stenica izvleče iz sadu najboljši sok, da potem nima nobenega okusa. Ta mrčes

so prejšnje čase imeli za neškodljivega, dokler ga niso bolje poznali. Nekateri so celo trdili, da je koristen, ker pokonča semtertja tudi kako ličinko. Škoda je pa mnogo večja, nego korist, zato ga pa preganja vsak umen vrtnar. Lahko je spoznati ta mrčes, ker je ploščat, stenici podoben, rudečežolt in rudečih nog in tipalnic. Največ je tega mrčesa na drevji, kadar sadje začenja zoreti, tedaj naj se obira in pokončava. (Dalje sledi.)

Kmetijske raznoterosti.

Brst. Brst raste na svitem pa tudi v senci. Samo prav temni gozdi mu ne ugajajo. Zemlja za to drevo mora biti vlažna. Posebno dobro uspeva, če se zaseje vmes mej bukovje in hrastovje, dokler je še majhno, da ni preveč sence. Brstov les je za razno porabo. Listje rade jedo govedi pa tudi prašiči, če se zeleno osmuče.

Breskve. Mnogi mislijo, da breskve kakor trta in marelice najbolje uspevajo, če so posajene ob kaki steni na južni strani. To mnenje je pa napačno. Breskev pač zahteva gorko in zavarovano lego v vrtu, ali uspeva najbolje kot drevo na prostem. Breskve, ki stoje na samem pozneje cveto, kar je pa ravno dobro. Breskve že tako pomladi najprej cveto in breskev na južni strani kacega zidu cvete pa še kacic deset dnij popreje, nego bi stalo na prostem. Cvetje je pa občutljivo proti mrazu. Ker ob steni breskev še prej cvete, je torej še večja nevarnost, da jej ponočni mraz v zgodnji pomladi škoduje. Poleti pa tudi vročina v taci legah ne de dobro breskvam. Če se že breskev sadi ob steni, mora se le ob vzhodni strani, kjer ni tako gorko, da pomladi prehitro ne cvete.

Poučni in zabavni del.

Sijam in Sijamci.

Paslednji čas se je po časopisih jako pogosto čitalo kaj o Sijamu. Razpor mej Francijo in Sijamom je bil obrnil pozornost na poslednjo državo. Tudi mi smatramo za svojo dolžnost čitatelje „Novic“ nekoliko seznaniti s to državo. V jugovzhodni Aziji je jako velik polotok Zadnja Indija. Na tem polotoku je bilo več držav, ki so pa vse zgubile že svojo samostojnost, izimši Sijama, katerega se dosedaj še ni polastila nobena evropska velvlast. Sijam leži v tropičnem pasu od 4° do 20° stopinje severne širjave, in ima torej vroče podnebje in svoj deževni in suhi čas. V Bangkoku glavnem sijamskem mestu je letna gorkota precej enakomerna. V aprilu imajo 29°, v decembru 25° stopinj gorkote po Celziju. Začetek aprila je najgorkejši čas v letu in v njem se začenja deževje. Proti koncu meseca je pa že hladneje, ker močni dež zrak nekoliko ohladi. Posebno so v tem času hladne noči. Tedaj v Sijamu prevladujejo južni in vzhodni vetrovi. Dežuje redkokedaj ves dan. Za Evropejce je pa ta čas jako nezdrav. Jako lahko dobe grižo. Ta mesec Sijamci obdelujejo svoje njive in sejejo riž.

V maju je blizu tako kakor v aprilu. V juniji pa začenjajo vleči že zapadni vetrovi. Ta čas se v nekaterih krajih Evropejcev rada poloti mrzlica. V juliji je precej prijetno. Dežuje sicer še vedno, ali soparni vetrovi so

Sicer pa petroleja za kurjavo ne rabijo le v Ameriki, temveč tudi v Rusiji in na Angleškem. Povsod so se poskusi dobro obnesli.

Posebno pripravno na čikaški razstavi je bilo, da so aparati imeli električne zaklopnice, da je nadzorujoči inženier vsak čas le malo pritisnil z nogo, pa so se zaklopnice zaprle in petrolej ni več prihajal na ogenj. Veliko večjih tovarn v Čikagu je tudi že začelo kuriti s petrolejem in vse so z vspehi zadovoljne. Tudi v opekarnah že rabijo petrolej in zatrjujejo, da je opeka s petrolejem v dveh dneh prej dovolj žgana in je poleg tega mnogo boljša. S porabo petroleja se pri stroških prihrani za 35 %.

Tudi v Pittsburgu rabijo posebne železne fužine in tovarne petrolej za kurjavo in so z vspehom kaj zadovoljne. Vsled tega je manj pritožeb zaradi saj in dima. Italijanska vlada je poskusila na ladijah uporabljati petrolej za kurivo. S tem dosegla je naglejšo vožnjo. Upajo pa, da se dosežejo še boljši uspehi, ko se nekaj premene stroji, kar je potrebno, če se bode kurilo s petrolejem. Na orojski železnici v Peru so poskusili tudi rabiti petrolej. Ta železnica ima dva tiru. Na vsakega so dali jedno lokomotivo. Jedno so kurili s petrolejem, drugo s premogom in sta obe vozili vstric z isto hitrostjo. Jedna lokomotiva je parabila na angleško miljo 38·55 funtov petroleja, druga 79·30 funtov premoga.

Gosp. H. K. Lindsay je nedavno v Bostonu v nekem društvu veščakov govoril o kurjavi s petrolejem. Kakor je on dokazoval, jeden inženier lahko sam urejuje ogenj za dvanajst kotlov po 100 konjskih sila. Vročina je enakomernejša. Zgubi se je ničesa ne, ker ni treba kurilščia odpirati, kadar se pridene na ogenj, kakor pri premogu. Petrolej sam teče po posebni pripravi na ogenj.

Gotovo je, da bode petrolej imel velik pomen za kurjavo v bližnji bodočnosti. Povsod petrolej seveda ne bode izpodrinil premoga, ker je dvomljivo, da bi prišel cenejši. V taci krajih, kakor v Ameriki in pa na Kavkazu pa še v nekaterih drugih krajih Rusije, kjer se bode dal petrolej napeljati v tovarne po ceveh, bode pač prišel mnogo cenejši od premoga. Baš pri kurivu se primeri, da včasih vožnja več stane, kakor blago.

Obrtnijske raznoterosti.

Učinek žage se podvoji, ako je tako vrejena, da reže navzgor in navzdol. Tedaj je pa treba žagovec neprestano potiskati naprej in ne sukati, kakor se to zgodi navadno pri naših navadnih žagah. Sedaj se dobivajo take priprave, ki se na vsaki žagi brez posebnih troškov lahko uredijo. Ker žaga, urejena na opisani način, dvakrat toliko nažaga, kakor navadna, zato opozarjamo naše žagarje na ta napredek.

Nov način konserviranja lesa so vpeljali na Angleškem. Les potopé v posodo, v kateri se nahaja razstopljen naftalin. Temperatura naftalinova je približno 80 C. Les ostane 2—12 ur v kopelji. Tak les se da izvrstno likati in je baje zelo trpežen.

Vpliv štrajkov v Angliji. Zadnji teden meseca oktobra niso iz pristanišč Hull, Grimsby in Goole odpeljali niti jedne tone premoga. Kaj tacega se ni prigodilo celih 50 let.

Lani se je ta teden iz teh pristanišč izvozilo 48.779 ton. predlanskim pa 49 028 ton.

Škodljivci sadnega drevja.

(Dalje.)

Jako škodljiv je jabolčni predni molj (*Finea mali-nella*). Ta molj ima enakomerno svetlosive zadnje peruti, sprednje so pa umazano bele z sivimi svetlimi resami. Gosenice tega metulčka imajo po 16 nog in se v velikih množinah v maji ali po juniji pokažejo po sadnjih drevesih, katere vse prepredijo. Te gosenice so kaci 20 mm dolge. Na obeh koncih so tanjše. Barve so umazano rumene, po hrbtu rujave, glavo in tilnik imajo črn.

Dorasle gosenice se zapredé in premené v rudečerumeno barvo. Ko izlete babice, pokladajo jajčica v lubje dreves. Še pred zimo se izležejo gosenice in pomladi začno takoj svoje škodljivo delo, ko se jame pokazovati listje. Na majhnih drevesih je najbolje, če škodljivce mečkaš in jih tako pokončavaš. Na večjih drevesih pa seveda ne moreš tako do njih. Na večjih drevesih se pokončavajo s posebno bakljo. Drog oviješ na enem koncu s tuljami ter pomočiš v petrolej in prižgeš. Če si nekoliko spreten na ta način pokončaš gosenice in njih gnezda. Nekateri priporočajo razna brizgalna sredstva. Ta sredstva se pa navadno ne obnesó, ker so gosenice majhne in jim tudi ne pridejo do živega, ker tekočina obvisi na spredenini.

Drugi nič manj škodljiv mrčes je jabelčar (*Anthonomus pomorum*). To je majhen hrošč, ki ima po sredi perut belorujavo prečno progo. Ti keberčki prezimijo pod zmrlim lubjem ali pa na tleh ob deblu in že zgodaj zlezejo na drevesa, kakor hitro spomladi začno poganjati listi. Globoke luknje naredijo v še ne odprto cvetje, in vanj zlezejo jajčica, iz katerih se izvale breznožne ličinke, ki razjedo cvetne organe, da se potem ne more narediti sad. Razvoj tega hrošča se hitro vrši. Iz jajca se v malo dneh izleže ličinka, ki dorase v štirinajstih dneh in se potem spremeni v bubo, iz katere se v enem tednu izleže hrošč. Razširjenje tega škodljivca se s tem ovira, da se mu razrušijo njegova skrivališča. Star zamrl lub in mah naj se odpravlja z dreves. O cvetji naj se pogrne spodaj rjuha in rahlo veje stresejo, tako se jih večkrat lahko več nalovi, da se pokončajo. Še neodpadlo usahlo in zarujevelo listje naj se pobira in požiga.

Navadni jabolčni molj (*Blastodacna Hellerella*) spada mej najnevarnejše škodljivce jabelčnih dreves. Ta molj je jako majhen z razprtimi peruti, meri jedva deset mm in se navadno prikazuje v velikih množicah. Predne peruti so rujavo sive, belo pisane, zadnje pa enakomerno rujave z dolgimi risami, na temnih koncih sprednjih perut imajo nekaj povprečnih prog.

Ta majhen molj prikazuje se v juliji. Še manjša

gosenica zarije se po zimi globoko pod kakim popkom v lub drevesa in ondu prezimi. Pomladi se živi od mladih in cvetnih pecljev, v katere se zaje, ki seveda vsled tega usahnejo. Proti temu škodljivcu človek ne more dosti storiti. Pri mlajših drevesih se pač odstranijo poganki, v katere se je zajedel, pri večjih pa to ni mogoče. Tukaj morejo kaj storiti le tiči, na katere mora torej gledati sadjar.

Jabelčni zavijač (*Corpocapsa pomonella*) je jako nevaren jabolkom in hruškam. Ta metulj se težko loči od drevesnega lubja in ga je zato težko zasledovati. Njegove prednje peruti imajo sive in rujavne proge in se svetijo, zadnje so rujavosive. Ta metulj leta v juniji in juliji in je razširjen po vseh delih sveta. Jajčice poklada na nezrela jabolka in hruške. V osmih dneh se iz jajčic izvale gosenice, ki se vdero v sad. V enem mesecu izleze iz sadu gosenica in zaleze pod odstopljen lub drevesa, kjer se premeni v bube. Če pridejo te ličinke z zgodnjim sadjem v sadno shrambo, tu izlezejo in se v kakem kotu zapredejo.

Da se ta mrčes preveč ne razširi je dobro, če se zbira hitro odpalo črvivo sadje in daje prešičem, predno črvi izlezejo. Če rabi tako sadje za gospodarstvo, morajo se ličinke (črvi, gosenice) pokončati in odpadke primerno pokrmiti. Pa tudi s tem polovimo več tega škodljivca, če mu napravimo umetna skrivališča na drevesu. Stare cunje privežemo na drevesa in jih večkrat pregledamo, če se je vanje nabral kak mrčes, da ga pokončamo. Tudi je dobro če privežemo v sredi drevesa okrog debela slamnati pas, ter večkrat ogledujemo, če se je nabralo vanj kaj teh škodljivcev.

Zlatozeleni in rudeči jabelčar (*Rhynchites auratus* in *Rhynchites Bacchus*) sta jako škodljiva rilčna hrošča. Oba se pokažeta že pomladi. Svoje škodljivo delo pa začneta še le v rožniku, ko ležeta svoje jajčica v mlado sadje. Ličinke izlezejo v sredo sadu, kjer se žive od pešek. Sadje potem prezgodaj odpade. Ličinke izlezejo potem iz sadu, kjer gredo v zemljo, kjer se spremene v bube.

Tega škodljivca s tem pokončaš, ako v maji ali juniji pod drevesa pogrneš rjuho in potem nanjo hrošče otresaš in jih potem pokončaš. To daje zares precej dela, ali je velike koristi. Razširjenje se pa tudi že s tem precej ovira, če se odpalo sadje precej pobira, da bube še nimajo časa izlesti. Tako nabrano sadje je najboljšje, če se hitro živini pokrmi, najbolje prasičem.

(Dalje sledi.)

Kmetijske raznoterosti.

Razpošiljanje krompirja po zimi. Vreče, v katerih misliš krompir poslati, namoči v mrzli vodi. Potem se dene krompir v vreče, ki se zopet polijejo z mrzlo vodo. V takih vrečah krompir ne zmrzne pri največjem mrazu. Led, ki se naredi po vreči, brani namreč mrazu do krompirja.

Vrane dobre pokončevalke mišij. Letošnjo pomlad je bilo posebno veliko mišij v Alzaciji. Pomladna moča jih je bila prisilila, da so v velikem številu prišle iz svojih lukenj.

Vrane so jih pa kaj pridno pokončevale. Jedna sama jih je v kratkem po 12 pojedla.

Solčnično seme je dobra piča za perutnino. Kokoši, katerim se daje to seme, obilneje neso in dobe lepše perje, kar je posebne važnosti, če se kokoši mislijo pokazati na kaki razstavi.

Da kruh ne plesne, je baje dobro, če hlebce deneš, ko so spečeni v vrečo, katere se drži moka. Vrečo zaveži. Dan predno kruh rabiš, ga vzemi iz vreče, malo poškropi z vodo in deni v klet. Na ta način se baje kruh več tednov ohlani.

Poučni in zabavni del.

Družba svetega Mohorja.

(Konec.)

Iz koledarja posnamemo, da ima družba letos vkupe 57.398 udov, nekoliko manj nego lani. Žalostno je, da vsled neugodnosti razmer se število udov v Lavantinski škofiji vsled uboštva se pomanjšalo za 1027 članov, dočim se je število udov v drugih škofijah povečalo za 744. Mej ogerskimi Slovani se žal družba ne more razširiti. Vkupe ima 189 članov in se je baš lani število udov pomanjšalo za 22 udov. Čudimo se temu ne, ker madjarski pritisk ovira razvoj narodne zavesti mej ogerskimi Slovenci.

Z veseljem smo iz koledarja poizvedeli, da je dovršen družbin dom v Celovci, v kateri hiši ima sedaj družba svojo tiskarno. Mnogo ovir se je stavilo družbi, a z odločnostjo je odbor vse te ovire premagal. V pomenčenem Celovci stoji sedaj dom najbolj razširjene slovenske družbe. To mora ugodno vplivati tudi na narodno zavest vseh koroških Slovencev. Kak pomen bode imel ta dom za Slovence v Koroškem, je pač najboljši dokaz to, kako so se nemški celovski mestni očetje ustavljali temu podjetju. Kolikor je le bilo mogoče, so to podjetje ovirali.

Drugo leto izda „Družba sv. Mohora“ zopet šest knjig. Poleg že omenjenih velikih „Zgodeb sv. pisma“, katerih izide prvi snopič, in molitvenika „Krščansko Devišstvo“, izide „Slovenski Živinorejec“, katerega je spisal Fran Dulár, okrajni živinozdravnik v Bosni. Slovenci se mnogo pečajo z živinorejo in po mnogih slovenskih pokrajinah je pač živinoreja glavni del narodnega gospodarstva. Zaradi tega je taka knjiga velike važnosti za gospodarje in gospodinje, pa tudi za hlapce in dekletke, ki imajo pri živini opraviti. Če se pri živinoreji umno postopa, se mnogo več priredi, nego če se živino zanemarija in nepametno krmi, kar se žal le prevečkrat zgodi. Slovensko slovstvo ima sicer nekaj del o živinoreji, ali so postala že jako redka. Poleg tega so pa tudi že precej zastarela. Znanosti hitro napredujejo posebno prirodoslovne znanosti, ki so podlaga umnemu živinarstvu, kakor umnemu kmetijstvu sploh. Zato je pa naravno tudi živinoreja mnogo napredovala, ker je dobila v prirodoslovstvu zanesljivo podporo. Pa tudi slednje lete se pomnože skušnje, katere je treba uporabiti. Pa tudi v več

želk po zraku. On je napravil natančne načrte za tak stroj, katerega brzina in smer se bode dala s posebnimi pripravami vrejevati. Profesor misli, da bi motor s 100 konjskimi močmi lahko gonil stroj, v katerem bi se vozilo 16 oseb po zraku. Ta stroj bi se v zraku tudi lahko ustavil. Vetru bi se tak stroj upiral s hitrejšo vožnjo. V posebno v hude vetrove bi pa ne prišel, ker bi se ne spuščal v zračno višavo kakor zrakovplav, ampak bi vozil le v visočini od 20 do 30 metrov. Kmalu se bode izdelal tak stroj za poskušnjo.

Velik sod. V Frankenthalu sedaj delajo v neki sodariji za veliko vinsko trgovino ogromen sod. Dolg bode 530 metrov in pri vehi pet metrov visok. Držal bode 860 hektolitrov in in tehtal 250 centov prazen, napolnjen pa 10000 centov. To bode gotovo največji sod na svetu.

Tehnologičen obrten muzej na Dunaji. V ponedeljek se je za občinstvo otvorila razširjena dvorana za malo obrt in pa permanentna razstava učil in del učencev c. kr. tehnologičnega obrtnega muzeja strokovnih šol. Vsak dan izvzemši soboto je odprta od 10 do 4 ure popoldne proti vstopnini 20 kr. V ponedeljek, torek, sredo in četrtek od 6 do 8 ure zvečer in v nedeljo od 9. do 12. ure dopoldne je pa prost vstop. Zvečer delajo motori in drugi stroji.

Kmetijstvo.

Škodljivci sadnega drevja.

(Dalje.)

Vejni rilčkar (*Rhynchites conicus*) se nahaja na jablanah, hruškah, češpljah, češnjah in marelicah. Ta hrošč je majhen, kake tri milimetre dolg, višnjave semtrtja svetlozelene barve, črnih nog in črnega rilca. Truplo ima kratko črno dlačico. Prikaže se od aprila do julija, razjeda cvetje in listne peclje. Največ škode pa napravi, da zgrize mlade poganjke, da v njih stržen nese jajca. Babica tako znese po 30 jajec. Taki poganjki, ki so popolnoma odgrizeni, padejo na tla, v enem mesecu se izleže ličinka, ki hitro doraste in izleze v zemljo. Drugo leto pa pride na dan zopet kot škodljiv hrošč.

Da se kolikor moč omeji škoda, ki jo dela ta hrošč, se priporoča pobirati odpadle poganjke, predno se izležejo ličinke. Na manjših drevesih se ti hrošči tudi lahko love zlasti po noči, ko letajo z večjih, pa seveda to ni mogoče. Dajo se pa otresti na razgrnjene rjuhe in potem pokončati.

Hruškar (*Anthonomus piri*) Pomladi se večkrat opazijo po hruškah cvetni popki, ki se ne odpro, temveč porujave, se posuše in odpadejo. Dolgo se je mislilo, da to prihaja od mraza. Natančneje preiskave so pokazale, da to škodo dela neki jabelčarju podoben hrošč. Predno se pomladi napno popki, vanje znese samica tega hrošča jajčica in iz njih se izležejo ličinke, ki razjedo notranji del cvetja, ki se potem razviti no more. Tudi tukaj pomaga, če se hrošči otresavajo in nabirajo. Pobiranje odpalega cvetja pa navadno ne pomaga, ker se ličinke ali bolje mladi hrošči že izležejo.

Rudeče nog. (*Luperus rufipes*) se prikaže posebno v maju v večjem številu po jablanah in hruškah, razjeda mlado listje, cvetje, popke. Ta škodljivec dobi se sicer

vse leto po vrlih, ali vendar najbolj pogosto v maju. Najboljše je, če se otresa na razprostrte rjuhe. Škoda je različna. V navadnih letih je jako neznatna. Doživeli smo pa že tudi, da je skoro vse liste prevotlil ta hrošč in uničil vse cvetje. Pri mladih drevesih tudi oškoduje list. Sadje obgrize. Mej največje škodljivce sadnega drevja pa vendar ni prištevati. Zaradi tega se mnogi sadjarji dosti ne menijo zanj. (Dalje sledi.)

Kmetijske raznoterosti.

Italijansko vino. V mesecu oktobru se je v naše cesarstvo pripeljalo 68120 meterskih centov vina za 22866 meterskih centov manj nego lani v tem meseci. Od dne 1. januarja do konca oktobra se je v našo državo vpeljalo 913101 metersk cent italijanskega vina. Srbskega vina, za katero velja jednaka carina kakor za italijansko, se je vpeljalo do konca oktobra letošnjega leta 4742 meterskih centov. Do konca avgusta so se v Italiji nadejali bogate vinke letine, ali po došlih poročilih se ta nada ni izpolnila.

Varstvo proti zajcem. Po zimi zajci pokončavajo mnogo sadnih dreves. Nekateri mažejo drevesa z ilovico, kravjekom ali krvjo, da bi se jih ne lotili glodavci. Dež pa ilovico z drevesa hitro opere. Sicer pa ilovica, ko se strdi ovira delavnost drevesnega luba, kajti tudi po zimi drevo popolnoma ne otrpne. Tudi lubje pod ilovico rado razpoka, ker se ne more tako krčiti in raztegovati kakor les pri vremenskih premembah. Posebno se je tega bati proti koncu zime, ko začno drevesa poganjati. Strjena ilovica ovira, da zrak ne more do lubja, ker je škodljivo. Bolje je, če se drevje zavaruje s trnjem, ki se z železno žico, ali pa s trtami priveže okrog drevesa. Trnje nikakor ne ovira drevesu izhlapija in vendar varuje drevo pred zajci.

Poučni in zabavni del.

Potopisne črte.

Iz Ljubljane v Ljubljano.

Spisuje Jos. Levičnik.

(Dalje.)

Skončaje ogledovanje osilniške cerkve podal sem se s prijetnim spremstvom dol do izliva rečice Čubranke v Kolpo, kjer poslednja ravno na onem mestu pričenja delati mejo med Kranjsko in Hrvatsko. Ker bom Osilnico javaljne kedaj še videl, me je prav na moč mikalo, iti si ogledat še izvir Kolpe. A v to ni bilo potrebnega časa. Do tja je namreč od Osilnice poldrugo uro Konec farovškega „Vidma,“ (tako se imenuje zelo rodovitno polje, ki se razprostira med župnim dvorcem in Kolpo) prepejati se zamore čez njo s čolnom, in potem se gre en čas po potu en čas pa po stezi ob njenem desnem bregu. Pol ure nad Osilnico dere reka z močnim šumom pri tako zvanem kraju „Stari mlini“ po stenah; pri izviru Kolpe pa je velik kotel, do katerega se pride samo po stezi mimo vasi Razloge, in le ob suhih časih. Kotel obdajajo baje na treh stranij strme skalnate stene, ki so morebiti nad 100 metrov visoke. Turistom se na moč priporoča za ogledovanje ta divje-romantična okolica, in le strogo, pa pičlo odmerjeni čas me je oviral od te „par-